

7. Ілляшенко А. Х. Організаційні засади управління маркетинговою діяльністю підприємства / А. Х. Ілляшенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 6. – С. 110-113.
8. Бриндіна О.А. Товарна політика підприємства в умовах маркетингової орієнтації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / О.А. Бриндіна. – Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2004. – 20 с.

In the article has been considered and analyzed the goods policy and the importance of marketing in its formation.

Key words: enterprise policy, market relations, economic security of the enterprise.

УДК 657

Шулевка О.Ю.
студентка 1-го курсу, спеціальність «Облік і оподаткування»,
ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет
Ліба Н.С.
кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет
Головачко В.М.
кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

На сучасному етапі, постійних перетворень, що відбуваються в країні величезного значення набуває ефективна організація бухгалтерського обліку.

На розробку елементів системи організації обліку на підприємстві впливає багато факторів. У статті наголошено, що основними факторами впливу на організацію обліку суб'єктів малого підприємництва є: форми організації бухгалтерського обліку; форм облікових реєстрів – форми бухгалтерського обліку; обрання системи оподаткування залежно від групи платника податків.

Ключові слова: форми організації бухгалтерського обліку, малі підприємства, організація обліку.

Діяльність малих підприємств як сегмента господарського механізму економіки України передбачена рядом законодавчих актів. Поняття малого підприємства нерозривно пов'язане з поняттям малого підприємництва і часто ототожнюється. Підприємство як форма підприємницької діяльності передбачає організацію відносин власності, роботи, обліку, звітності для юридичних осіб, що лежить в площині дії Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Підприємницька діяльність фізичних осіб, які теж є суб'єктами малого підприємництва, ведення систематизованого бухгалтерського обліку на сьогодні не вимагає. Вимоги до організації обліку на підприємствах визначені згаданим Законом. Але Закон містить загальні вимоги, без врахування особливостей організації діяльності суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб, а саме – малих підприємств. Оскільки на сьогодні вирізняють кілька підходів до класифікації малих підприємств з точки зору організації діяльності та оподаткування, а нормативні положення щодо ведення обліку мають лише рекомендаційний характер, існує потреба в систематизації положень щодо організації обліку на малих підприємствах [1].

Основними цілями статті є визначення факторів впливу на організацію обліку суб'єктів малого підприємництва та обґрунтування варіантів вибору ними форм бухгалтерського обліку.

Питання організації бухгалтерського обліку є актуальними для підприємств будь-якої форми власності та розмірів. Тому дослідженню теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу присвячені праці багатьох вчених, серед яких: Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Кіндрацька Л. М., Кузьминський Ю. А., Кужельний М. В., Малюга Н. М., Палій В. Ф., Петрова В. І., Пушкар М. С., Соколов Я. В., Сопко В. В. та інші.

Враховуючи позиції науковців, можна визначити, що факторами впливу на організацію обліку суб'єктів малого підприємництва є:

1. **Форми організації бухгалтерського обліку.**

Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено самостійний вибір форми організації бухгалтерського обліку:

– введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;

– користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

– ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;

– самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися, та в бюджетних установах.

2. Застосовуваних форм облікових реєстрів – форми бухгалтерського обліку.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що підприємство самостійно обирає форму бухгалтерського обліку. Форма бухгалтерського обліку суб'єкта малого підприємництва визначається побудовою облікових реєстрів, способом і технологією облікових записів у них, з врахуванням особливостей діяльності. Є різні форми бухгалтерського обліку, про які ще згадаємо. Вибір їх залежить від того, які вимоги поставлені перед обліком у системі управління підприємницькою діяльністю.

3. Обрання системи оподаткування залежно від групи платника податків [2].

Просту форму обліку застосовують малі підприємства з незначним документооборотом, які здійснюють діяльність з виконання нематеріаломістких робіт і послуг. Ця форма передбачає використання одного реєстру – Журналу обліку господарських операцій. Ведення Журналу не має суттєвих відмінностей порівняно з використанням Книги обліку господарських операцій. Спрощена форма бухгалтерського обліку застосовується малими підприємствами, якщо не виконуються умови для застосування простої форми бухгалтерського обліку (кількістю господарських операцій за місяць не більше 300) або за власним вибором суб'єкта господарювання. Спрощена форма бухгалтерського обліку передбачає використання відомостей, перелік яких подано у таблиці 1. На підставі первинних і зведених документів у відомостях відображається запис за дебетом і кредитом відповідних рахунків, а також поєднання синтетичного та аналітичного обліку, тому окремо аналітичний облік не ведеться. Наприкінці місяця обороти з кредиту рахунків переносять до оборотно-сальдової відомості, яка є Головною книгою шахової форми [3]. Перелік відомості для обліку в малих підприємствах подано у таблиці 1.

Відомості для обліку в малих підприємствах [3]

Назва відомості	Номери рахунків
Відомість 1-м	
Розділ I. Облік готівки і грошових документів	30, 33
Розділ II. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	31
Відомість 2-м. Облік запасів	20, 21, 26
Відомість 3-м	
Розділ I. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами за податками й платежами, довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів	37, 55, 64, 68, 69
Розділ II. Облік розрахунків з оплати праці	66
Відомість 4-м	
Розділ I. Облік необоротних активів та амортизації (зносу)	10, 13
Розділ II. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів	14, 15, 16, 18, 35
Відомість 5-м	
Розділ I. Облік витрат	90, 96
Розділ II. Облік витрат на виробництво	23
Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів	44, 70, 74, 79
Розділ IV. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів	39, 40, 47, 48
Оборотно-сальдова відомість	Головна книга

Юридичні особи – суб'єкти малого підприємництва обирають одну з наведених форм бухгалтерського обліку:

- 1 – журнальну чи журнально-ордерну;
- 2 – просту форма бухгалтерського обліку;

3 – спрощену форму бухгалтерського обліку:

- із застосуванням реєстрів відповідно до Наказу МФУ №422;
- із застосуванням реєстрів відповідно до Наказу МФУ №720 (без подвійного запису);

4 – автоматизовану форму бухгалтерського обліку – комп'ютерна бухгалтерська програма, яка передбачає формування реєстрів обліку.

Журнальна чи журнально-ордерна форма обліку передбачає формування інформації у журналах та відомостях до них на підставі первинних документів під час надходження їх до бухгалтерії або за підсумками за місяць. Дана форма обліку використовується, якщо суб'єкт малого підприємництва здійснює складне виробництво та воно є матеріалозатратним, що зумовлює відображення великої кількості господарських операцій та розрахунків (наприклад, у сільському господарстві).

Просту форму бухгалтерського обліку рекомендується застосовувати на підприємствах, де виконується невеликий об'єм робіт та незначний документообіг (наприклад: сфера обслуговування, надання послуг тощо). Але обов'язково господарські операції відображаються з використанням методу подвійного запису.

Спрощена форма обліку застосовується, якщо не можна використати просту форму обліку або за власним вибором суб'єкта малого бізнесу. Спрощена форма обліку дозволяє відображати господарські операції двома способами: без застосування подвійного запису або ж з його використанням.

Впровадження в обліковий процес автоматизованої форми бухгалтерського обліку пов'язано із заміною паперових носіїв інформації на електронні з наданням їм юридичної сили, відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88.

Автоматизована (комп'ютерна) форма бухгалтерського обліку ґрунтується на комплексному використанні швидкодіючих електронно-обчислювальних машин (ЕОМ), які забезпечують автоматизований процес збирання, реєстрації й опрацювання облікової інформації, необхідної для контролю й управління. Однак, крім переваг автоматизована система ведення обліку на підприємстві має ряд недоліків, до яких можна віднести: проблеми загальної організації бізнесу й обліку; висока вартість впровадження автоматизованої системи ведення обліку; відсутність досконалого володіння комп'ютером бухгалтера підприємства, а також інших працівників підприємства; ненадійність ЕОМ (виведення ЕОМ з ладу, збій у програмному забезпеченні, віруси, невірне користування ЕОМ можуть спричинити втрату цінної інформації).

Також, як зазначає Городянська Л., застосування масштабного програмного забезпечення не завжди є доцільним. Для суб'єктів малого підприємництва не раціональним буде витрачання немалих коштів на придбання та щомісячне обслуговування даних програм для оброблення незначної кількості господарських операцій [2].

Таким чином, можна стверджувати, що від рівня організації бухгалтерського обліку залежить ефективність забезпечення всієї системи інтересів користувачів фінансової звітності та функціонування бухгалтерського обліку на підприємстві в цілому.

Отже, забезпечення ведення обліку та своєчасне, правильне складання і подання фінансової звітності користувачами є метою власника малого підприємства. Система організації обліку в малих підприємствах у виконанні певних її елементів суттєво відрізняється від організації обліку решти підприємств, оскільки на неї впливають специфічні фактори та умови їх діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левченко З.М. Організація обліку на підприємствах малого бізнесу. [Електронний ресурс]. – <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/7.1/181.pdf>.
2. Подолянчук О. А. Організація обліку суб'єктами малого підприємництва / О. А. Подолянчук // Ефективна економіка. – 2017. – № 4. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5536>
3. Попович О.В. Особливості ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємствах малого підприємництва / О.В. Попович, А.М. Іванова // Финанси, учет, банки. – 2014. – № 1. – С. 232–235.

At the present stage, the constant transformations taking place in the country are becoming an extremely important organization of accounting.

Many factors influence the development of the elements of the accounting system in an enterprise. The article emphasizes that the main factors influencing the organization of accounting for small business entities are: forms of accounting organization; forms of accounting registers - forms of accounting; the choice of taxation system depending on the group of taxpayers.

Keywords: forms of organization of accounting, small enterprises, organization of accounting

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>